To: (10)(2e))[(10)(2e) @minvws.nl]
Cc: (10)(2e))[(10)(2e) @minvws.nl]; (10)(2e))[(10)(2e) @minvws.nl]; _Dienstpostbus DCC-VWS[DCC@minvws.nl]
From: (10)(2e))
Sent: Wed 6/3/2020 12:54:52 PM
Subject: RE: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020

Top!

Van: (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>
Verzonden: woensdag 3 juni 2020 14:54
Aan: (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>
CC: (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>; (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>; _Dienstpostbus DCC-VWS <DCC@minvws.nl>
Onderwerp: FW: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020

Hoi (10)(2e), hierbij! Groet (10)(2e)

Van: (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>
Verzonden: woensdag 3 juni 2020 14:47
Aan: (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>
CC: (10)(2e)) < (10)(2e) @minvws.nl>
Onderwerp: RE: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020

Neemt Nederland tegenmaatregelen als andere landen Nederlandse toeristen een quarantaineperiode opleggen?

- Nee. Dat is geen directe tegenmaatregel
- Als een ander land aan Nederlandse toeristen quarantaine oplegt, dan zal Nederland het reisadvies wel op oranje houden.
- Het is immers voor Nederlandse reizigers een vervelende situatie als ze in quarantaine moeten, op hun vakantieadres.
- Dat speelt dus mee in het reisadvies.

Als een EU-land reizigers verplicht in quarantaine te gaan, krijgt het dan toch kleurcode geel?

- Een land kan pas naar 'geel' gaan als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan
- Een van die voorwaarden is dat er geen quarantaine-maatregelen gelden voor Nederlandse toeristen bij aankomst in een land, want dan kan je er in feite geen vakantie vieren.
- Als daarvan sprake is dan zal het land op kleurcode 'oranje' blijven.

Wat zijn de consequenties als reizigers het oranje reisadvies negeren?

- Het advies van Buitenlandse zaken is om zolang een land op 'oranje' staat daar niet op vakantie te gaan.
- Als reizigers toch naar landen buiten de EU/Schengen gaan met een oranje reisadvies dan dienen zij vooralsnog bij thuiskomst 14 dagen in thuisquarantaine te blijven.

- Overigens is het reizen naar landen met oranje reisadvies alleen verstandig, als je noodzakelijk reis maakt. Er zitten namelijk risico;s aan.
- Zo kan de dekking door de verzekering beperkt zijn.

Moeten mensen die uit 'oranje' landen in Europa komen hier in quarantaine? Wordt daarop gehandhaafd?

- Alleen als ze uit een hoog risicoland komen. Momenteel zijn dat Zweden en het VK.
- De 14 dagen thuisquarantaine is een dringend advies.
- De begeleiding tijdens thuisquarantaine wordt op dit moment uitgewerkt.

-

- Laatste vraag antwoord lijkt te zijn: alleen als je uit Zweden komt (wegens epidemiologische redenen). Misschien kunnen we zeggen: alleen als een land om epidemiologische redenen op oranje staat. Maar is nog onderwerp van beraad bij BZ ☺

Hadden we dan nog meer quarantainevragen?

Van: (10)(2e)) [(10)(2e) @minvws.nl]
Verzonden: woensdag 3 juni 2020 14:13
Aan: (10)(2e)
Onderwerp: RE: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020

Minister akkoord, alleen het testdeel krijgt nog een update.

Verder:

- Nertsen volgt via LNV
- Bezoek via ons
- Viroloog via ons
- Quarantaine-advies vakantie via ons (denk ik nu haha)

Van: (10)(2e) <(10)(2e) @minaz.nl>
Datum: woensdag 03 jun. 2020 1:52 PM
Aan: (10)(2e)) <(10)(2e) @minvws.nl>
Onderwerp: RE: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020

Super, dankjewel!

Van: (10)(2e)) [(10)(2e) @minvws.nl]
Verzonden: woensdag 3 juni 2020 13:50
Aan: (10)(2e) ; (10)(2e) .
Onderwerp: FW: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020
Urgentie: Hoog

FYI: de stand van zaken bij ons op dit moment

Van: (10)(2e))
Verzonden: woensdag 3 juni 2020 13:49

Aan: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10)(2e)@minvws.nl>
CC: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Onderwerp: Graag je akkoord: VWS-deel Q&A's persconferentie 3 juni 2020
Urgentie: Hoog

Dag Hugo,

Hierbij de eerste versie van de Q&A op de VWS-onderwerpen die ik wil aanleveren bij AZ voor de set.

We voegen nog toe:

- Nertsen
- Gezondheidsadvies voor mensen die terugkomen uit oranje landen en Zweden en VK
- Update bezoekersregelingen
- De Duitse viroloog die bij zijn standpunt blijft dat kinderen net zo besmettelijk zijn als mensen

Maar ik zou dit graag al aanleveren, akkoord?

Groeten (10)(2e)

+++

Demonstratie
Moeten de demonstranten zich inderdaad, zoals Dijkhoff zegt, melden bij de GGD en in quarantaine gaan?
- De beelden spraken voor zich: bij de demonstratie op de Dam is de 1,5 meter afstand niet altijd in acht genomen.
- Daarmee is de kans op besmetting aanwezig.
- Daarom ben ik samen met het RIVM en de GGD tot het volgende gezondheidsadvies gekomen voor mensen die op de Dam waren:
    - Wees de komende twee weken extra alert op klachten die overeenkomen met coronasymptomen.
    - Als je klachten krijgt, blijf dan thuis en maak een afspraak bij de GGD om je te laten testen.
    - Geef in het gesprek met de GGD aan dat je bij de demonstratie op de Dam bent geweest.

Vakanties
Kunnen 70-plussers nu ook op vakantie gaan?
- De aanpak van het virus is er steeds gericht op geweest om onze kwetsbaarste mensen te beschermen.
- Mensen van 70 jaar of ouder hebben een hoger risico op een ernstig verloop van COVID-19.
- Inmiddels zijn de adviezen van het OMT bijgesteld: vanaf 25 mei kunnen 70-plussers weer bezoek thuis ontvangen en hoeven ze zelf ook niet meer thuis te blijven.
- Dus ook 70-plussers mogen op vakantie.
- Het OMT adviseert deze doelgroep daarbij wel om extra voorzichtig te zijn.
- Bent u 70 jaar of ouder? Vermijd dan risicovolle situaties en grote groepen mensen, zoals in het openbaar vervoer.

Scholen
Uitkomst onderzoek naar kinderen?
- Uit de onderzoeken blijkt opnieuw dat de risico's bij jonge kinderen beperkt zijn.
- De kans dat ze de ziekte doorgeven aan een volwassene is klein.
- Dit bevestigt nogmaals dat het verantwoord is dat de basisscholen op 8 juni volledig opengaan.
- Het is ook in het belang van de leerling om weer een volle week les te krijgen en met alle vrienden in de klas te zitten.

Artikel Nederlands tijdschrift voor Geneeskunde?
- De informatie uit dit onderzoek was al bekend: het onderzoek uit NtvG toont aan dat dat kinderen veel minder bijdrage leveren aan het verspreiden van het virus.
- Ze worden wel besmet door het virus, maar hebben weinig verschijnselen en dragen nauwelijks bij aan verspreiding.
- Daarnaast meldt het RIVM nu dat er sinds de gedeeltelijke opening van de basisscholen sinds 11 mei geen aanwijzingen zijn dat er een toename is van verspreiding van COVID-19 van kinderen op medewerkers, tussen kinderen onderling, of van medewerkers op kinderen.
- Dit is gebaseerd op gegevens uit de teststraten, het niet aantonen van verspreiding vanuit kinderen op scholen, en het reproductiegetal dat niet (plotseling) gestegen is sindsdien.
- Dat laatste werd ook in Denemarken gezien, het land waar de scholen volledig – met distancing maatregelen – openden.
- Dit bevestigt nogmaals dat het verantwoord is dat de basisscholen op 8 juni volledig opengaan.

Verandert dit iets aan de maatregelen?
- We hebben steeds gezegd: scholen gaan op 8 juni helemaal open, tenzij we voor die tijd informatie hebben waaruit blijkt dat dat niet veilig is.

- Uit de nieuwste informatie blijkt dat opengaan verantwoord is, dus alle basisschoolleerlingen gaan volgende week weer gewoon naar school.

Testen

Hoe verloopt het testen?

- Na wat opstartproblemen op de eerste dag verloopt het testproces over het algemeen voorspoedig.
- Mensen worden telefonisch te woord gestaan en er zijn steeds minder wachtrijen bij het bellen.
- Afspraken voor de afname van een test worden ingepland voor dezelfde of de volgende dag.

Lijnen overbelast?

- Op 1 juni belden veel mensen in de ochtend tegelijkertijd.
- Dat leidde onder andere tot capaciteitsproblemen aan de kant van de telecomproviders.
- Bellers kregen soms een bandje te horen van de provider of werden in een lange wachtrij geplaatst.
- De bellers verspreiden zich inmiddels meer over de hele dag. Het callcenter is tot 20:00 's avonds open.
- Als mensen algemene vragen hebben over Covid kunnen ze 0800-1351 bellen.

Moet personeel in de zorg geen voorrang krijgen boven gewone burgers?

- Iedereen met milde klachten kan binnen een dag getest worden.
- Er is daarom geen enkele reden om groepen voorrang te geven.

Hoeveel testen per dag ingepland?

- Er is geen streefaantal; iedereen met milde klachten kan getest worden.
- We houden rekening met maximaal 30.000 testen per dag, zowel aan de kant van de testafname als bij de laboratoria die de testen uitvoeren. Dat lijkt op dit moment meer dan genoeg.
- In de eerste twee dagen zijn via de GGD ruim 9500 mensen getest. Daarnaast worden natuurlijk door andere zorgprofessionals testen uitgevoerd. Het totaal is dagelijks te vinden op de RIVM-site.

Hoeveel testen positief?

- Daarover kunnen we op dit moment nog te weinig zeggen.
- Binnenkort kunnen we een betrouwbare uitspraak doen over de aantallen positieve en negatieve testen die via de GGD's zijn afgenomen.

Slachthuizen

Hoe gaat het met testen personeel?

- Er wordt al actief getest bij slachterijen waar er aanwijzingen voor besmetting zijn.
- De ministers van LNV en ik hebben de GGD'en vorige week gevraagd om het personeel van álle slachterijen te testen.
- Dat doen we vanwege twee risicofactoren: de werk- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten en de koeling die in deze sector noodzakelijk is.
- Het testen van al het personeel in de slachterijen is een enorme klus. De GGD'en werken daar nu een plan voor uit.

[Bij doorvragen]

- We gaan risicogestuurd testen, dat betekent: op basis van signalen van bijvoorbeeld de NVWA of van bedrijfsartsen.
- Vervolgens volgt een representatieve steekproef, die aanleiding kan geven tot verder testen of direct treffen van maatregelen door de veiligheidsregio.
- De wijze waarop dit precies georganiseerd wordt, kan variëren per regio en per bedrijf en is aan de GGD en de veiligheidsregio.
- In ieder geval zal de GGD in iedere regio de slachterijen benaderen om afspraken te maken over de wijze van testen, waarbij de bedrijven waar signalen over zijn of personen met klachten werken uiteraard de prioriteit hebben.

Preventief sluiten?

- Het sluiten van bedrijven is aan de voorzitters van de veiligheidsregio's. Zij moeten op basis van de adviezen van de GGD, proportionele besluiten te nemen.
- Er is op dit moment geen noodzaak om de gehele sector te sluiten.
- Er zijn geen risico's voor de voedselveiligheid; het virus heeft een levende gastheer nodig.
- Consequenties van het preventief sluiten van een hele sector zijn bovendien enorm en treffen de hele voedselketen.
- Uiteraard heeft de gezondheid van de mensen die in deze sector werken onze voortdurende aandacht.

Dashboard

Wat kunnen mensen hieruit aflezen?

- Het dashboard laat straks zien of de verspreiding van het virus beheersbaar is of niet.
- En dus ook of het virus zich te snel verspreidt.
- Het geeft bijvoorbeeld weer hoeveel mensen een positieve testuitslag hebben gehad in de afgelopen 24 uur of hoeveel ziekenhuisopnamen er zijn geweest.
- Maar het gaat nog veel meer laten zien. Bijvoorbeeld hoeveel virus er in het rioolwater zit.
- Door dat rioolwater heel nauwkeurig te bemonsteren, zien we of in een bepaalde gemeente het virus opkomt.
- Dat gebeurt nu nog op beperkte schaal, zoals in Amsterdam. Maar daar zit nog heel veel potentie.
- Al die gegevens geeft straks veel inzicht. Over de situatie in jouw regio bijvoorbeeld.
- En het brengt ook voor wetenschappers veel informatiestromen bij elkaar.
- Zodat we veel sneller het virus weer de kop in kunnen drukken als het oplaait
- Ik streef ernaar in de tweede helft van juni een eerste versie operationeel te hebben.

Welke gevolgen hebben deze cijfers voor het beleid?
- Het beleid gaat met dit dashboard natuurlijk niet veranderen.
- Want het RIVM heeft al de nodige informatie en het OMT adviseert mij als het virus ergens oplaait.
- Maar het dashboard stelt het RIVM wel veel beter in staat om sneller te kunnen zien of het virus opduikt en waar precies.
- Zodat we sneller en gerichter het virus weer de kop in kunnen drukken.

Verdwijnt hiermee de dagelijkse update van het RIVM? Waarom?
- Ja die zal veranderen.
- Maar ik wil eerst het dashboard operationeel hebben.
- Daar werk ik nu heel hard aan en dat gaat de goede kant op.
- We kunnen straks steeds meer datastromen toevoegen aan het dashboard.
- En dan kun je je voorstellen dat er overlap gaat ontstaan met de updates van het RIVM.
- Die dan wellicht een veel wetenschappelijk karakter krijgen.

App
Hoe staat het met de app? Volgende stappen?
- We werken op dit moment samen met vele experts van binnen en buiten de overheid hard aan de ontwikkeling van een app voor anonieme contactopsporing.
- Zodat contacten die besmette personen zich niet herinneren of die ze niet kennen toch een bericht krijgen dat ze mogelijk risico lopen.
- Zoals toegezegd doe ik dit zo transparant mogelijk en daarom zijn afgelopen week concepten van het design, de architectuur en stukken van de broncode openbaar gemaakt.
- De komende twee weken gaan we de 'proof of concept' technisch testen.
- Vanaf half juni gaan we dan een maand lang op een aantal plekken in het land de app in de praktijk testen.
- Dit betekent dat ik in de tweede helft van juli zal bekijken of en hoe we verder gaan met deze app.

Vaccin & behandelingen
Initiatief Duitsland, Frankrijk en Italië?
- We kijken gezamenlijke wat de meest kansrijke initiatieven zijn om een vaccin te ontwikkelen.
- We onderhandelen met de ontwikkelaars en producenten over de aanschaf van vaccins.
- We stimuleren productie in de EU, ook om de beschikbaarheid van vaccins voor Europa te verzekeren.

Waarom deze vier landen?
- De meeste ontwikkel- en productiefaciliteiten in de EU bevinden zich in deze vier landen.
- Dat helpt om ontwikkeling en productie te stimuleren en te faciliteren.
- We hebben in zeer korte tijd met uitstekende samenwerking deze alliantie kunnen vormen.

Waarom doet de EU onder leiding van de Commissie dit niet?
- We moeten in het belang van alle Europese landen snel handelen.
- Met vier landen kun je sneller en effectiever opereren.
- De Europese Commissie zal uiteraard nauw worden betrokken.

Hoeveel gaat dit kosten? En zijn we dit geld kwijt als een vaccin niet blijkt te werken?
- Het is nog niet bekend wat dit gaat kosten.
- Dit is onder andere afhankelijk van aantal vaccins en hoeveel verschillende soorten vaccins we gaan reserveren.
- We proberen met behulp van experts uit de vier landen zo goed mogelijk in te schatten welke initiatieven succesvol zullen zijn.
- Maar er kleeft altijd een risico aan deze investeringen. Door samen te werken met meerdere landen houden we de risico's zo klein mogelijk.

Krijgen wij dan ook de vaccins eerder dan EU landen die niet meedoen, zoals bijvoorbeeld Spanje?
- De inzet is dat alle EU-landen die willen, mee kunnen doen.
- Op welke wijze dat kan, moeten we komende weken bepalen.
- We gaan er in beginsel vanuit dat vaccins verdeeld worden naar rato van bevolkingsomvang.

Gaat dit niet direct in tegen de door u gesteunde patent pool?
- Nee, we kunnen niet zonder private initiatieven en investeringen. We hebben de farmaceutische industrie nodig.
- Met deze alliantie staan we sterker in de onderhandelingen.
- We kijken ook nadrukkelijk naar het beschikbaar maken van vaccins voor lage-inkomens landen.

Wat gebeurt er als de vier landen van de Alliantie het niet eens zijn?
- Een gemeenschappelijke aanpak is in het voordeel van iedereen;
- We hebben in een MOU duidelijke afspraken gemaakt over een aantal principes, zoals toegankelijkheid en transparantie;
- Uiteindelijk kan een land besluiten een contract niet te ondertekenen.

Innovatieve behandelingen?
- Met behandelingen kunnen we de periode tot een vaccin overbruggen, maar ook daarna blijven ze belangrijk.
- Via ZonMW is er €35,5 miljoen beschikbaar gesteld voor onderzoek naar nieuwe behandelingen in Nederland.
- In de eerste wave is €5,5 miljoen toegekend aan 8 projecten. Voor de tweede wave zijn veel aanvragen ingediend, die worden nu beoordeeld door experts.

- Ook de EU zet zwaar in op de ontwikkeling van innovatieve behandelingen.
- Kansrijke behandelingen, zowel uit Nederland als internationaal, worden in kaart gebracht door het SWAB en het RIVM.
- Ik stel op korte termijn een expertpanel samen die mij kan informeren over welke innovatieve behandelingen momenteel onderzocht worden en hoe kansrijk deze zijn.
- Op basis van dit advies kijk ik per casus op welke manier de overheid kan helpen om een kansrijk middel zo spoedig mogelijk beschikbaar te krijgen voor patiënten in Nederland.

Klopt het dat een innovatieve behandeling in de vorm van het antilichaam tegen COVID-19 voor Nederland verloren gaat nu de onderzoekers een licentieovereenkomst hebben gesloten met een Amerikaanse farmaceut?

- Nee, dat klopt niet.
- Voor de verdere ontwikkeling en mogelijke productie van een medicijn is het van belang dat onderzoekers samenwerken met private partijen.
- Private partijen kunnen zorgen dat geneesmiddelen daadwerkelijk in productie worden genomen.
- De onderzoekers zijn een intentieovereenkomst aangegaan met een Amerikaans bedrijf om te verkennen of ze tot een licentie kunnen komen.
- De onderhandelingen over een licentieovereenkomst moeten nog van start gaan.
- Het is van belang dat bij zo'n overeenkomst de toegankelijkheid en betaalbaarheid van het medicijn voor Nederland geborgd zijn.
- Hierover is het ministerie in contact met de betrokken partijen.

Aerosolen

Kun je buiten besmet raken?

- Personen verblijven meer binnen dan buiten: gemiddeld wordt slechts 10 tot 20% van de tijd in de buitenlucht doorgebracht.
- De meeste luchtweginfecties die van persoon-op-persoon overgedragen worden, loopt men dan ook binnen op.
- Dit neemt niet weg dat personen buiten besmet kunnen raken.
- Dit blijkt bijvoorbeeld uit een hoge besmettingsgraad onder indianen in het Amazonegebied. Of uit de vele besmettingen die plaatsvonden in een voetbalstadion in Bergamo, Noord-Italië.
- Kortom, als je buiten dichtbij elkaar staat, is er geen twijfel dat SARS-CoV-2 overgedragen kan worden. Het aanhouden van 1.5 meter afstand is belangrijk om besmetting te voorkómen.

Hoe zit het met besmetting?

- Bij spreken, hoesten en niezen worden aerosolen gevormd; een wolk van grote en kleine druppels en druppelkernen.
- Bij zingen en bij schreeuwen is de verhouding van kleine en grote druppeltjes anders dan bij spreken.
- Ook temperatuur en luchtvochtigheid beïnvloeden de samenstelling van de wolk druppels.
- Er is een verschil tussen grote en fijne, kleine druppels: grote druppels kunnen infectieus virus bevatten en reiken tot circa 1,5 meter.
- Aerogene verspreiding betreft overdracht via fijne, kleine druppels en druppelkernen die lang in de lucht blijven zweven en veel verder kunnen komen dan grote druppels.
- Maar het is de vraag of en hoe lang deze kleine druppels infectieus SARS-CoV-2 bevatten.
- Er zijn verschillende argumenten dat fijne, kleine druppeltjes slechts een beperkte rol spelen in de COVID-19-uitbraak.

[Bij doorvragen]

- Het basis reproductiegetal van SARS-CoV-2 bedraagt circa 2.2 tot 2.8. Dit is ongeveer gelijk aan dat van andere luchtweginfecties zoals influenza dat eveneens door grote druppels overgedragen wordt. Virusziekten zoals mazelen die aerogeen via fijne, kleine druppels verspreid worden, hebben karakteristiek een veel hoger reproductiegetal, tussen de 12 en 20.
- Ten tweede, de genomen maatregelen zijn gericht op het vermijden van virusoverdracht door grote druppels, en de maatregelen hebben effect. Als coronavirus aerogeen verspreid zou worden, dan hadden de 1.5 meter afstandsmaatregelen geen effect gehad.